

Vastuullisuus ja vaikuttaminen vuosikymmenen tavoitteina

Sinikka Rajaniemi

Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi helmikuun alussa Lääkepolitiikka 2020 -asiakirjan, joka sisältää viranomaisten ja lääkealan toimijoiden yhteiset lääkepoliittiset tavoitteet ensi vuosikymmenelle. Näiden linjausten tarkoituksena on parantaa lääkehuollon toimivuutta entisestään ja täten taata kansalaisten tarvitsema lääkehoito myös tulevaisuudessa. Prosessi on ollut urauurtava, sillä linjaukset tehtiin ensimmäistä kertaa yhteistyössä alan toimijoiden kanssa. Mukana oli edustus kaikista lääkkeen elinkaaren vaiheista, aina tutkimuksesta potilasiin asti, ja myös Fimea otti hankkeeseen osaa aktiivisesti. Yhteistyö jatkuu edelleen, sillä linjausten toteuttaminen käytännössä vaatii avointa viestintää ja vuorovaikutusta alan toimijoiden välillä, niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. Fimea sitoutuu lääkepolitiikan tavoitteiden toteuttamiseen ja on saanut työstä tukea myös omaan strategiaansa vuosille 2011–2020. Fimean toiminta-ajatuksena on valvoa ja kehittää lääkealaa väestön terveydeksi.

Lääkepolitiikan keskeiset arvot vastuullisuus, vaikuttavuus, laatu, tasa-arvo, oikeudenmukaisuus ja taloudellisuus ovat ohjaamassa lääkealan toimijoiden tehtäväkenttää. Tavoitteena on kehittää lääkehuoltoa paremmin asiakkaiden tarpeita vastaavaksi, jolloin myös lääkehoitojen tavoitteet saavutetaan entistä paremmin, sekä turvata lääkkeiden saatavuus ja lääkehuollon toimivuus kaikissa olosuhteissa.

Fimean tärkein asiakas on Suomen terveydenhuolto. Maahamme vaikuttavia terveystaloudellisia päätöksiä tehdään kuitenkin yhä enemmän kansainvälisesti, koska varsinkin lääkevalvonnan tehtävät perustuvat EU:n säännöksiin. Toiminnassamme korostamme aktiivista EU-tasoon vaikuttamista edistääksemme lääkkeiden ja lääkehoitojen turvallisuutta ja saatavuutta Suomessa. Koordinoimme lääkitysturvallisuutta ohjaavien tahojen yhteistyötä, edistämme lääkkeiden saatavuutta

kehittämällä lääkekehitystä koskevaa hallinnollista ja tieteellistä neuvontaa ja vaikuttamalla viranomaisvaatimuksiin niin, että lääkkeiden saatavuus- ja turvallisuusnäkökulmat ovat tasapainossa. Eläinlääkkeiden saatavuudessa on tunnistettavissa erityishaasteita.

Luotettava ja ajankohtainen lääkeinformaatio on lääkkeiden järkevän käytön perusta. Asiantunteva ja oikea-aikainen lääketieto parantaa sekä terveydenhuollon ammattilaisten että lääkkeiden käyttäjien tietoja lääkevalmisteista ja niiden mahdollisista yhteisvaikutuksista. Entistä parempi tietoisuus myös lääkeväärennöksiin ja internetistä tilattaviin lääkkeisiin liittyvistä riskeistä parantaa osaltaan lääkitysturvallisuutta. Fimea valvoo, että lääketurvallisuuden taso säilyy korkeana ja varmistaa, että lääkkeen käyttäjät saavat luotettavaa, ymmärrettävää ja ajankohtaista lääketietoa jakelukanavasta riippumatta. Tähän haasteeseen vastaa omalta osaltaan myös Sic!-lehti.

Kansallisella tasolla Fimea koordinoi osaamisverkostoa, jossa tehdään lääkepoliittista, lääke-epidemiologista ja lääketaloustieteellistä tutkimusta. Tavoitteena on muun muassa lisätä lääkitysturvallisuustutkimusta riskilääkkeiden ja -prosessien tunnistamiseksi sekä edistää uusimman tieteellisen ja teknologisen tiedon soveltamista lääkekehitykseen. Lisäksi Fimea osallistuu lääke- ja lääkitysturvallisuuden valvonnan, seurannan ja ohjauksen kehittämiseen osana potilasturvallisuustyötä.

Terveydenhuollon ammattilaisten moniammatillinen yhteistyö luo pohjan lääkehuollon asiakaskeskeiselle toiminnalle yli hallinto- ja organisaatorajojen. Terveydenhuollon ammattilaisten korkeatasoinen peruskoulutus sekä suunnitelmallinen täydennyskoulutus ylläpitävät työelämässä tarvittavaa osaamista, joka on turvattava myös tulevaisuudessa.

Tässä numerossa Sic! tarkastelee valmistuneen strategian yhtä osa-aluetta, lääkkeen saatavuutta, useasta näkökulmasta. Artikkeleissa käsitellään esimerkiksi harvinaisten sairauksien ja lasten lääkettä. Lisäksi pohditaan ihmisten ja eläinten lääkehoidon saatavuutta erityistilanteissa sekä lääkkeiden korvattavuutta ja hintoja. Kehitysmaiden lääkehuoltomurheitakaan ei ole unohdettu.

Sinikka Rajaniemi

Ylijohtaja, Fimea